

Efterlevnad av Värmeks uppförandekod för leverantörer

En del av konceptet Hållbar Upphandling

2016-09-09

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	2
2.	Syfte och målsättning.....	2
3.	Metod.....	3
4.	Resultat och analys.....	5
4.1	Företaget.....	7
4.1.1	Certifieringar.....	7
4.1.2	Hållbarhetsansvarig.....	8
4.1.3	FN:s Global Compact.....	9
4.1.4	Nyckeltal.....	10
4.1.5	Tillstånd och licenser.....	11
4.1.6	Affärsetik.....	12
4.1.7	Förslag och synpunkter.....	13
4.1.8	Uppförandekod.....	14
4.1.9	Kontrollsystem för Värmeks uppförandekod.....	15
4.2	Produkter och tjänster.....	16
4.2.1	Tillverkningsorter.....	16
4.2.2	Tillverkningsförhållanden.....	17
4.2.3	Miljörelaterade frågor.....	18
4.3	Underleverantörer.....	19
4.3.1	Krav på underleverantörer.....	20
4.3.2	Undersökning av underleverantörer.....	21
4.3.3	Fackliga frågor.....	22
4.4	Övriga frågor.....	23
4.4.1	Hållbarhetsredovisning.....	23
4.4.2	Dialog med underleverantörer.....	23
4.4.3	Företagets viktigaste hållbarhetsfrågor.....	24
4.4.5	Företagets mest hållbara produkter och tjänster.....	24
5.	Slutsats.....	25
	Bilaga 1.....	26

1. Inledning

Värmek har som målsättning att all verksamhet ska genomsyras av hållbarhet. Genom de 150 medlemmarna och tillika ägarna finns stor potential till att påverka försörjningssektorns hållbarhetsarbete. Som del i detta ska Värmeks ramavtal engagera leverantörer som tar ansvar för sina produkter och tjänster avseende hållbarhet, hela vägen från framställande till slutanvändning. Värmek är intresserad av den rörelse och utveckling som sker inom hållbarhetsområdet för att tillsammans med ramavtalsleverantörerna utveckla detta. Utifrån detta har konceptet Hållbar Upphandling tagits fram. I konceptet ingår att ställa tydliga hållbarhetskrav och under avtalstiden följa upp samtliga leverantörer både genom besök och via självutvärdering.

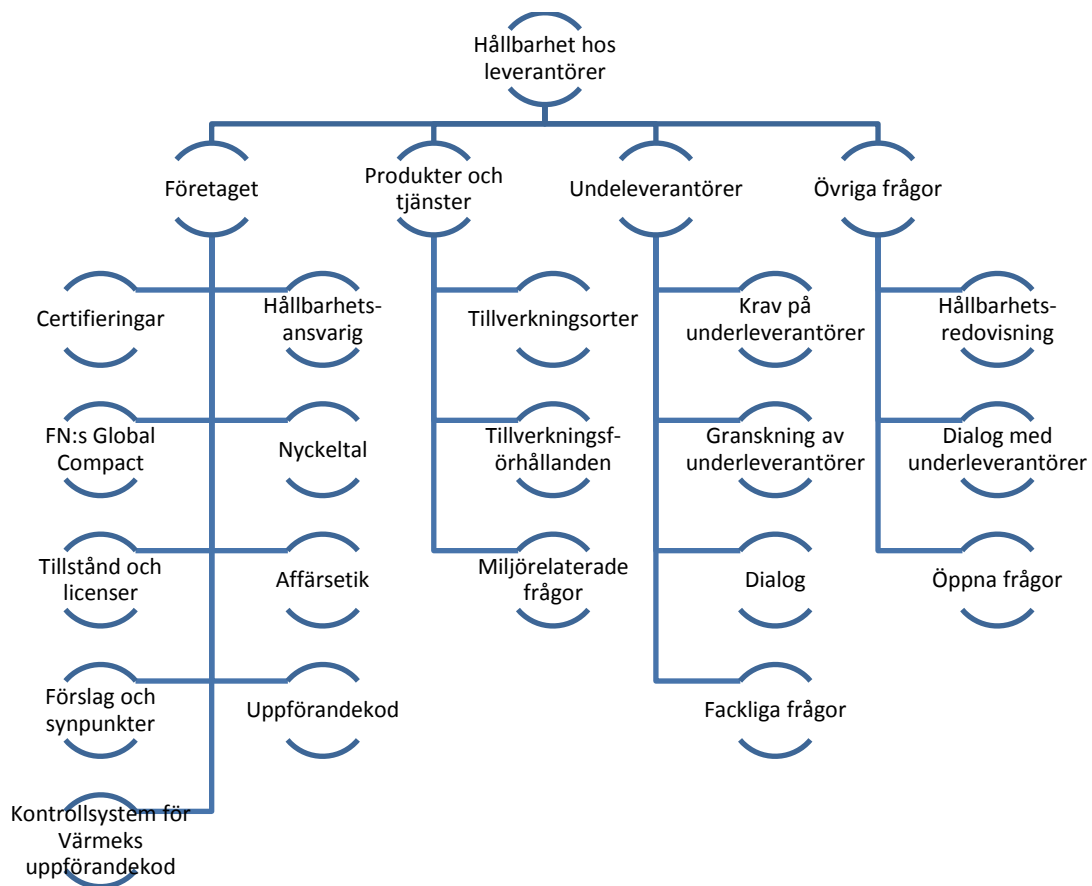
För andra året i rad genomför Värmek en självutvärdering av Värmeks uppförandekod för leverantörer. Enkäten innehåller frågor angående ramavtalsleverantörernas interna processer, metoder och krav på underleverantörer avseende miljö, affärsetik och social hållbarhet. Självutvärderingen och dess resultat ligger till grund för att identifiera och påverka hållbarhetsrelaterade utvecklingsområden. Genom arbetet kan Värmek påverka försörjningssektorn och ett mer hållbart samhälle kan växa fram.

2. Syfte och målsättning

Självutvärderingen av Värmeks ramavtalsleverantörer och denna rapport syftar till att påverka hållbarhetsarbetet i försörjningssektorn. Arbetet har som målsättning att kartlägga leverantörernas arbete med miljö, affärsetik och social hållbarhet. Fokus kommer även att ligga på att fastställa prioritering och målsättning av aktionsområden. Genom att åta de förslagna åtgärderna bereds väg för en mer hållbart försörjningssektor, i Sverige och världen.

3. Metod

Som del i Värmeks koncept Hållbar Upphandling utförs årligen en självvärdering av Värmeks uppförandekod för ramavtalsleverantörer. Första året denna genomfördes var 2015. Enkäten innehåller frågor avseende förhållanden vid tillverkning av de varor alternativt utförande av de tjänster som levereras i enlighet med Värmeks ramavtal. Enkäten och dess bedömningsmall baseras på Värmeks uppförandekod för leverantörer som i sin tur baseras på FN:s Global Compact. Enkäten återfinns på varmek.se och består av totalt 31 frågor, exklusive delfrågor. Frågestrukturen i självutvärderingsenkäten illustreras i Figur 1. Frågorna är uppdelade i fyra områden: företagsspecifika frågor, produkt-/tjänsterelaterade frågor, frågor avseende underleverantörer samt övriga frågor.

Figur 1 Frågestruktur i självutvärderingsenkät

Enkätsvaren har bedömts enligt en utvecklad version av 2015 års bedömningsmall. Den uppdaterade bedömningsmallen har även applicerats på förra årets självutvärdering. Detta för att kunna se utvecklingen i leverantörernas hållbarhetsarbete. Bedömningen sker utifrån efterlevnadsgrad av Värmeks uppförandekod inom områdena företag, produkter och tjänster samt underleverantörer. Skalan för bedömning är 1-5 där 5 är max. 4 och 5 poäng återspeglar en tillfredsställande efterlevnadsgrad av Värmeks uppförandekod.

I ett flertal frågor har det funnits möjlighet att kommentera sitt svar i fritext. I dessa frågor har det skriftliga svaret som regel stor tyngd i poängsättningen. För ett antal frågor kan den högsta efterlevnadsgraden bara nås om en utförlig kommentar ges. Utifrån var frågas tyngd sett ur ett helhetsperspektiv har frågorna viktats. Den totala poängen har normaliserats mot maxpoängen. Ett

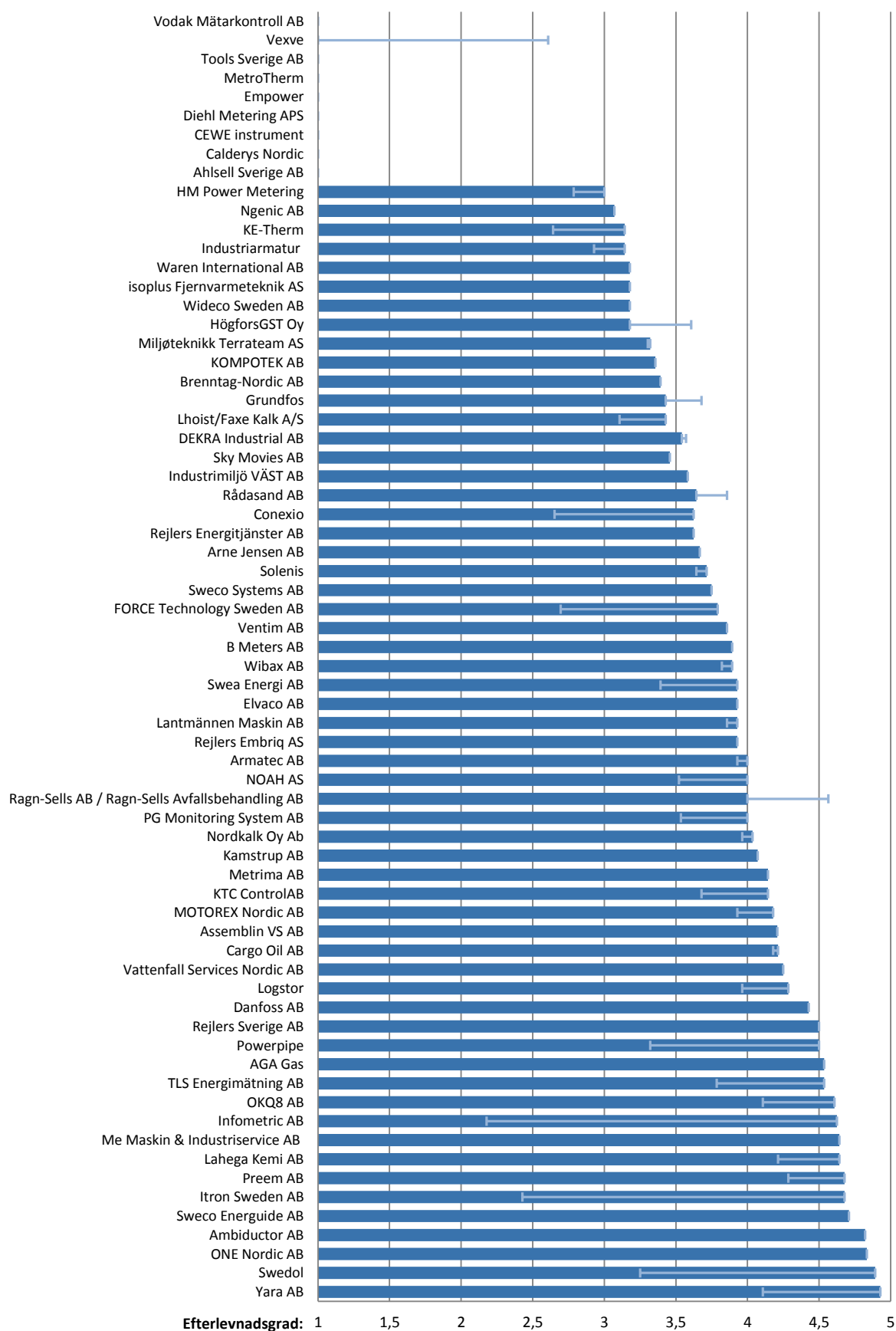
antal frågor är irrelevanta för tjänsteföretag och har därför styrkts för dessa leverantörer. Maxpoängen har korrigerats med hänsyn till detta.

Området "övriga frågor" har inte direkt inverkan på den poängsättningen som gjorts. Dessa är antingen öppna frågor eller områden där Värmek inte ställer några krav enligt uppförandekod. Emellertid har frågorna indirekt påverkan på resultatet då de ger en uppfattning om hur genomgående hållbarhetsarbetet i respektive företag är.

Det bör has i åtanke att inte alla leverantörer som svarade på enkäten 2015 svarade i år och vice versa. Vidare har nya leverantörer tillkommit sedan förra självvärderingen. Vissa av dessa är så pass nya att de inte hunnit svara på enkäten. Det resultat och den resultatutveckling som presenteras kan tolkas som en generell bild av hur leverantörer till försörjningssektorn driver sitt arbete med hållbarhet.

4. Resultat och analys

Figur 2 presenterar den sammanfattade bedömningen av Värmeks ramavtalsleverantörers hållbarhetsarbete. De mörkblå staplarna representerar hur väl respektive leverantör följer Värmeks uppförandekod 2016. Då undersökningen görs för andra året i rad är det även intressant att se den förflyttning som skett från 2015. Denna representeras av de ljusblå markeringarna i Figur 2. Totalt har 59 av 68 ramavtalsleverantörer deltagit i enkäten 2016. Förra året var samma siffra 41. I Figur 2 kan de leverantörer som inte deltagit i årets självutvärdering identifieras som de utan mörkblå stapel.

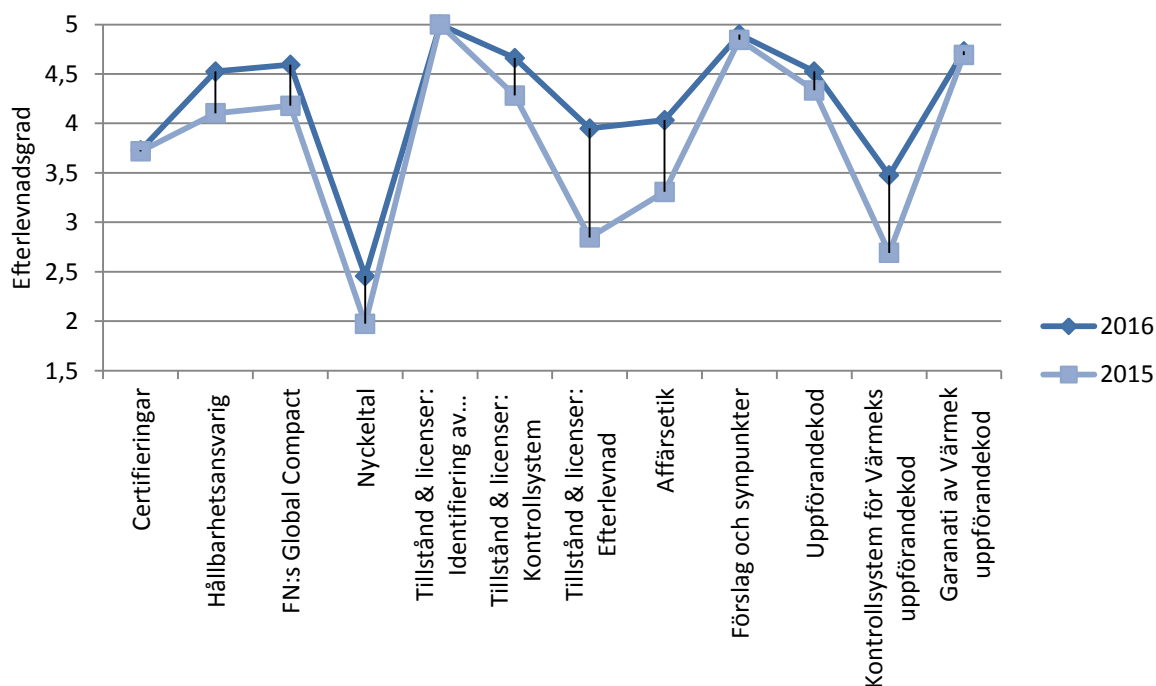
Figur 2 Efterlevnadsgrad av Värmeks uppförandekod per leverantör

Resultatet som presenteras i följande avsnitt avser enbart de leverantörer som deltagit i självutvärderingen år 2016 respektive 2015. Medelvärde för efterlevnadsgraden av samtliga leverantörer år 2016 är 4,0. År 2015 var medelvärdet 3,5. Samtliga leverantörer når över nivå 3. Fyra leverantörer har försämrat sitt hållbarhetsarbete från föregående år vilket är sorgligt. Kommande avsnitt presenterar resultatet av de frågor som bedömningen enligt Figur 2 baseras på. Resultatet är uppdelat i företaget, produkter och tjänster, underleverantörer samt övriga frågor.

Resultatet som presenteras i kommande avsnitt avser de leverantörssvar som inkommit. 27 % av de leverantörer som svarat på enkäten är tjänsteföretag och har därmed inte svarat på alla frågor. Resultatet nedan presenterar inte alla frågor, svar eller delsvar utan utvalda resultat som är av intresse för helhetsbilden lyfts fram. En fullständig redogörelse för resultatet presenteras i Bilaga 1 och Bilaga 2.

4.1 Företaget

Den företagsrelaterade delen av resultatet baseras på 12 frågor. Medelvärdet av efterlevnaden för Värmeks ramavtalsleverantörer inom området är 4,3. Medelvärdet av efterlevnadsgraden för respektive fråga presenteras i Figur 3. Figur 3 presenterar även förflyttningen av medelvärdet från år 2015 till 2016. I majoriteten av frågorna kan en positiv utveckling från 2015 avläsas. I de frågor högst nivå nås är resultatet likvärdigt för år 2015 och 2016. I kommande avsnitt presenteras resultatet för var företagsrelaterad fråga mer ingående och viktiga resultat lyfts fram och diskuteras.

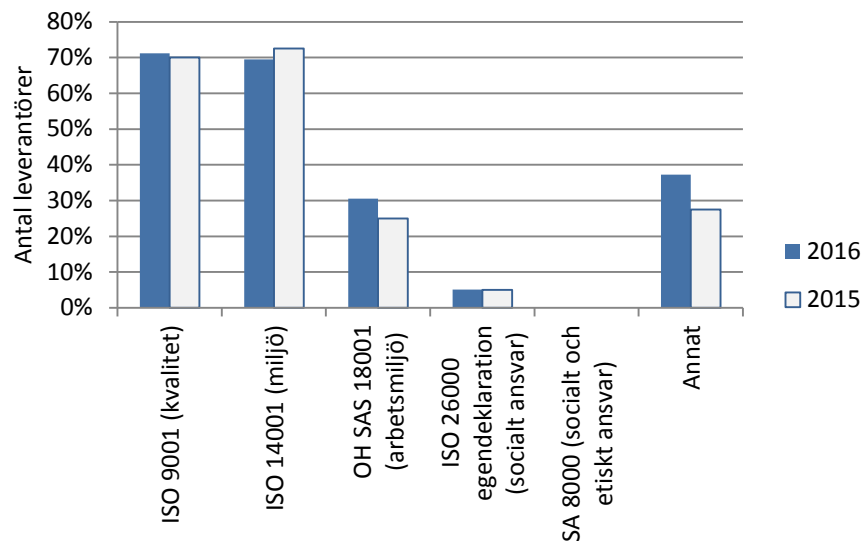
Figur 3 Medelvärdet av efterlevnadsgraden för företagsrelaterade frågor, år 2015 och 2016

4.1.1 Certifieringar

Värmeks efterfrågar ramavtalsleverantörer som har strukturerade och systematiska metoder för att ta hänsyn till miljöaspekter samt lämpliga kontrollsystem för att säkerställa efterlevnaden av Värmeks

uppförandekod. Figur 4 redovisar antal certifierade leverantörer inom respektive kategori år 2016 samt 2015.

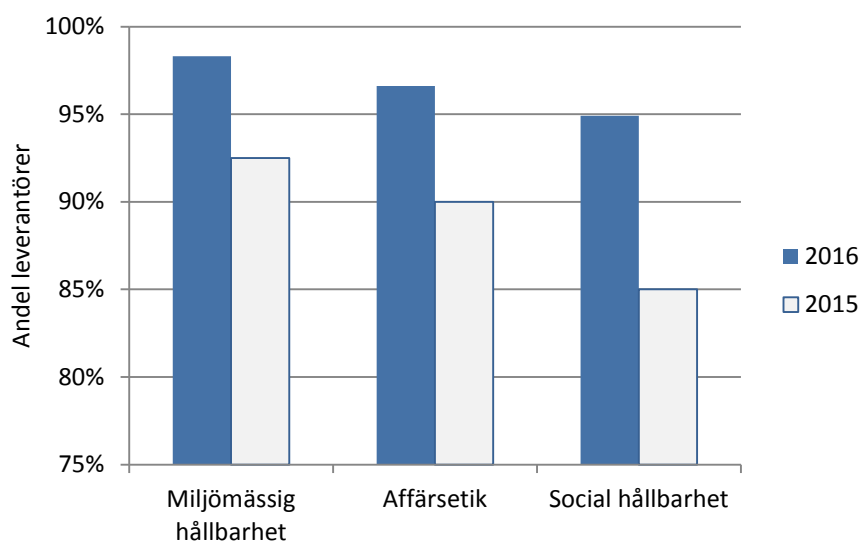
Figur 4 Antal certifierade leverantörer inom standarder för ledningssystem för respektive kategori, år 2016 och 2015

Figur 4 visar att certifieringsarbetet är längst kommet inom kvalitet och miljö. Däremot är andelen certifierade ledningssystem hos leverantörer inom arbetsmiljö, socialt och etiskt ansvar lågt. Resultatet för kategorin "annat" är högt, 37 %. Detta antyder att många leverantörer har interna ej certifierade ledningssystem. Ingen markant förändring från föregående år kan utläsas.

68 % av Värmeks ramavtalsleverantörer når en tillfredställande efterlevnadsgrad avseende certifieringsarbetet. Samma resultatnivå nåddes 2015 vilket visar på en obefintlig utveckling inom området. 79% av de som inte når tillfredsställande nivåer är företag med under 50 anställda. För dessa är det många gånger inte ekonomiskt försvarbart att certifiera sitt ledningssystem. Detta ställer likväl höga krav på att de interna ej certifierade ledningssystemen når upp till nivåer som motsvara de certifierade. Detta kan komma att bedömas av Värmek vid granskning och kräver medvetenhet inom området.

4.1.2 Hållbarhetsansvarig

Värmek efterfrågar leverantörer med ett tydligt hållbarhetsansvar centralt i företaget. Detta för att arbetet med socialt, affärsetiskt och miljömässigt ansvar ska få den tyngd och genomslag i organisationen som krävs för ett bra resultat. Figur 5 presenterar andel leverantörer som angett att en person på ledningsnivå inom företaget är ansvarig för respektive hållbarhetsområde, år 2015 och 2016.

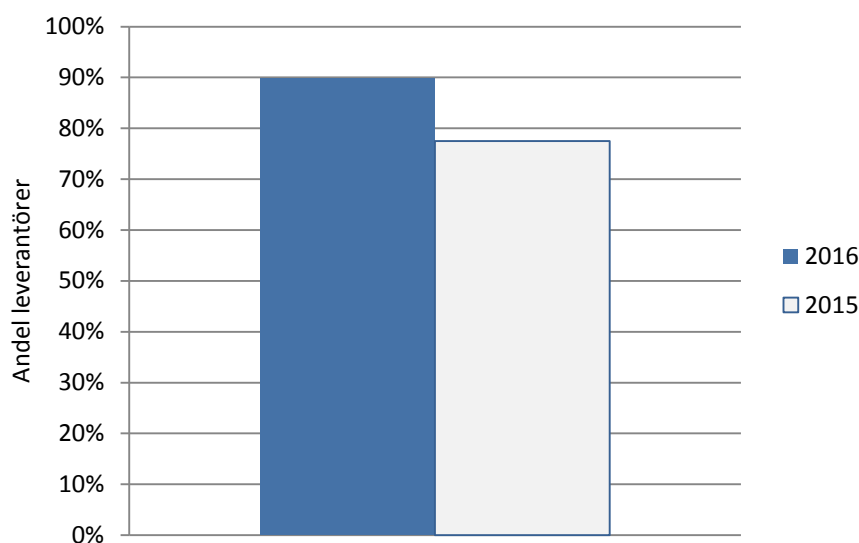

Figur 5 Andel av leverantörer som har tillsatt en ansvarig person på ledningsnivå inom respektive område

Från Figur 5 kan utläsas att en ökning skett från 2015 till 2016. I 95 % av leverantörföretagen finns en ansvarig för hållbarhetsområdena miljö, affärsetik eller social hållbarhet. Totalt sett har 85 % av ramavtalsleverantörerna hållbarhetsansvariga inom alla de efterfrågade områdena. Den höga andelen ramavtalsleverantörer som har tillsatt dessa poster visar på att det finns en vilja och strävan att arbeta med hållbarhetsfrågorna ytterligare. Värmek ser positivt på den goda utveckling som skett inom området det senaste året. Utifrån Värmeks mål om att erbjuda medlemmarna ramavtalsleverantörer som tar ansvar för sina produkter avseende hållbarhet uppmanas samtliga leverantörer till att fortsättningsvis engagera personer på ledningsnivå för att försäkra att hållbarhetsfrågorna lyfts och arbetas med.

4.1.3 FN:s Global Compact

Värmek efterfrågar leverantörer som levererar produkter och tjänster som är framställda under förhållanden som är förenliga med FN:s Global Compact. Figur 6 presenterar andelen leverantörer som följer, alternativt är anslutna till FN:s Global Compact. Från 2015 till 2016 har en ökning på 12 procentenheter skett. Andelen leverantörer som år 2016 följer FN:s Global Compact är 90 %. Med hänsyn till det goda resultatet sett både till den stora andelen leverantörer samt den positiva utvecklingen det senaste året finns stor möjlighet till ytterligare förbättring. Samtliga leverantörer uppmanas till fortsatt utveckling inom området för att nå Värmeks mål enligt uppförandekod.

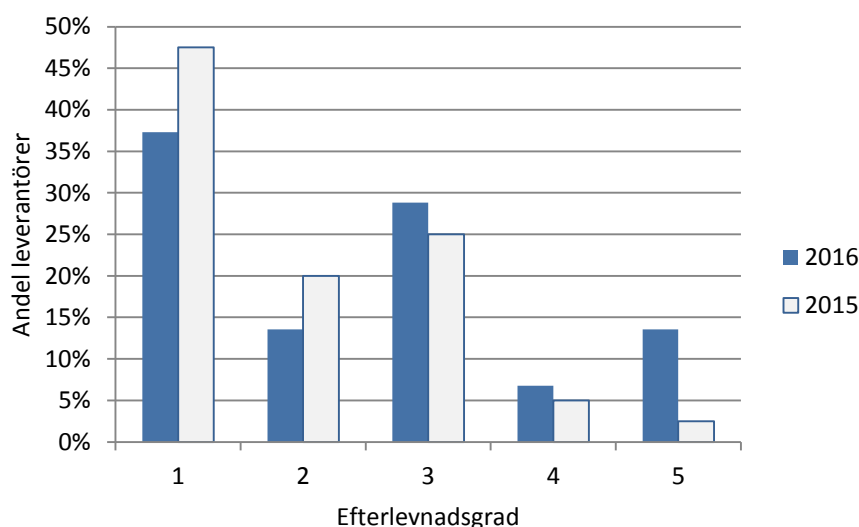

Figur 6 Andel leverantörer som följer, alternativt är anslutna till, FN:s Global Compact år 2015 och 2016

4.1.4 Nyckeltal

Nyckeltal är del i de strukturerade metoder och kontrollsystem som Värmeks uppförandekod anger. Nyckeltalen bör omfatta alla hållbarhetsaspekterna: miljö, affärsetik och social hållbarhet. Figur 7 presenterar leverantörernas efterlevnadsgrad av Värmeks uppförandekod avseende nyckeltal avseende hållbarhet år 2015 och 2016. För att nå efterlevnadsgrad 5 inom området krävs att företaget har identifierat nyckeltal inom alla tre områdena miljö, affärsetik och social hållbarhet samt kan redovisa dessa på ett tillfredsställande sätt.

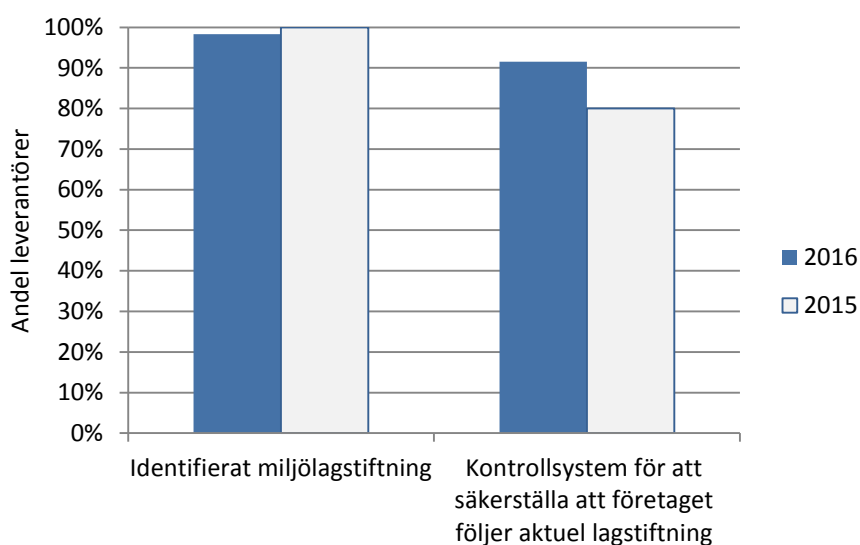
Nivån inom området är förhållandevis låg, endast ca 20 % når en tillfredsställande efterlevnadsgrad. Dock har en utveckling i rätt riktning skett det senaste året vilket Värmek ser positivt på. Det finns således fortsatt utrymme för förbättring och Värmek förväntar sig att fler leverantörer tar frågan på allvar och identifierar och följer upp nyckeltal för miljö, affärsetik och social hållbarhet.

Figur 7 Efterlevnad av Värmeks uppförandekod avseende nyckeltal inom miljö, affärsetik och social hållbarhet för år 2015 och 2016

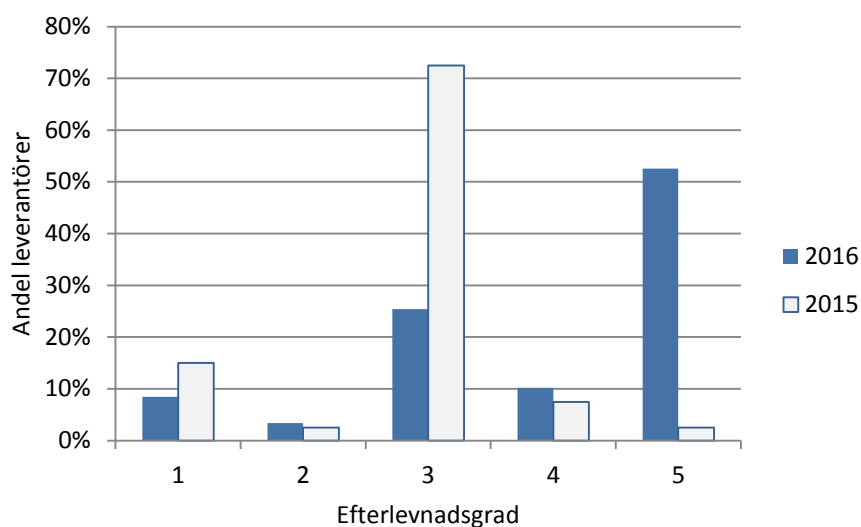
4.1.5 Tillstånd och licenser

Som del i Värmeks uppförandekod för leverantörer ingår att identifiera vilken miljölagstiftning som berör respektive verksamhet. Värmek efterfrågar också leverantörer som har kontrollsystem för att se till att lagstiftning följs. Figur 8 presenterar andel leverantörer som identifierat miljölagstiftning respektive innehar kontrollsystem för att säkerställa att aktuell lagstiftning följs, år 2015 och 2016. Alla Värmeks ramavtalsleverantörer, förutom en leverantör där frågan ej är relevant, har identifierat vilken miljölagstiftning som berör deras verksamhet år 2016. Efter en ökning från föregående år har 92 % kontrollsystem för att säkerställa att de följer aktuell lagstiftning. Detta är en uppgång med 10 procentenheter.

Figur 8 Andel leverantörer som identifierat miljölagstiftning respektive innehar kontrollsystem för att säkerställa efterföljning av aktuell lagstiftning år 2015 och 2016

I Figur 9 presenteras hur väl ramavtalsleverantörerna följer Värmeks uppförandekod avseende nationell miljölagstiftning. Detta baseras på ramavtalsleverantörernas kunskap om att leverantörsledet innehar nödvändiga tillstånd och licenser enligt miljölagstiftningen, följer verksamhets- och rapporteringskrav enligt dessa tillstånd och licenser samt kontrollerar att det inte förekommer avvikelser mot nationell lagstiftning.

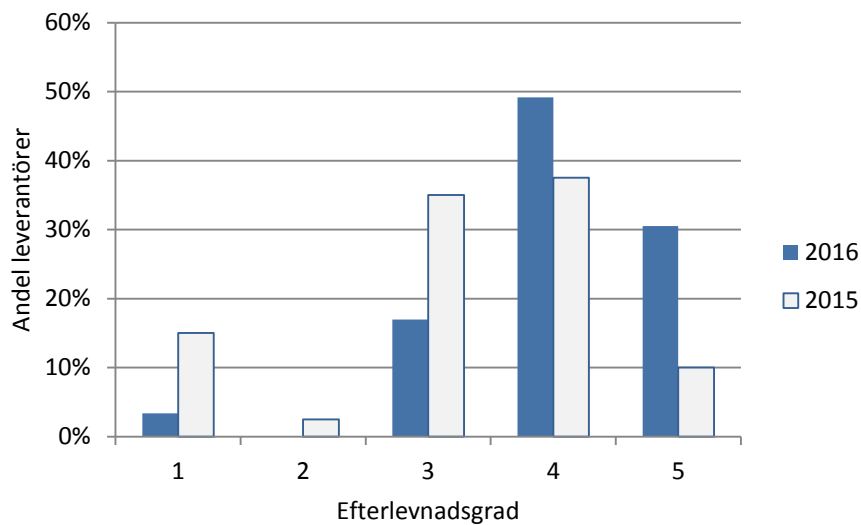
Figur 9 Hur väl ramavtalsleverantörerna följer Värmeks uppförandekod med avseende på nationell miljölagstiftning

Figur 9 visar att en betydande förflyttning har skett i positiv riktning från 2015 till 2016. Andelen leverantörer som når en tillfredsställande nivå gällande tillstånd och licenser har ökat med 53 procentenheter sedan föregående år. Trots detta finns en omognad inom området. En skillnad mellan producerande företag och tjänsteföretag i frågan är märkbar. Medelnivån för tjänsteleverantörer och produktleverantörer ligger på 4,56 respektive 3,78. Detta påvisar att det finns en större risk för avvikelser mot lagstiftning i producerande företag.

Värmek ser allvarligt på att samtliga leverantörer inte har kontrollsystem för att säkerställa att aktuell lagstiftning följs. Att avvikelser mot lagstiftningen förekommit kan accepteras så länge leverantören kan visa att man hanterat dessa på korrekt sätt och arbetar aktivt för att förebygga liknande händelser i framtiden. Utan ett kontrollsystem är det svårt att upptäcka eventuella avvikelser. Risken för brister, speciellt för produktleverantörer, vid vattenrening, avfall- och kemikaliehantering är därmed större. Utifrån de resultat som presenterats finns utrymme för förbättring och den positiva trenden visar på en vilja att utveckla området vidare.

4.1.6 Affärsetik

Utifrån Värmeks uppdrag att upphandla ramavtal enligt Lagen om offentlig upphandling inom försörjningssektorn (LUF) ställs höga krav på att samtliga parter bedriver en verksamhet i enlighet med gällande lagstiftning samt följer internationellt överenskomna affärsetiska regler. Värmek har en strävan om att ligga i framkant inom området affärsetik. Detta för att Värmeks 150 medlemmar, samarbetspartners och allmänheten ska ha förtroende för att Värmek gör professionella upphandlingar på sakliga grunder. I enlighet med detta innefattar uppförandekoden leverantörernas arbete mot korruption i alla former, inklusive mutor, utpressning och förskingring. Både i den egna organisationen och hos underleverantörer. Figur 10 presenterar leverantörernas efterlevnadsgrad av det arbete mot kartellbildning, korruption, mutor, penningtvätt och konkurrensbegränsningar som Värmek efterfrågar. För att uppnå den högsta efterlevnadsgraden efterfrågar Värmek leverantörer som har styrdokument, utbildning och uppföljning inom samtliga områden.

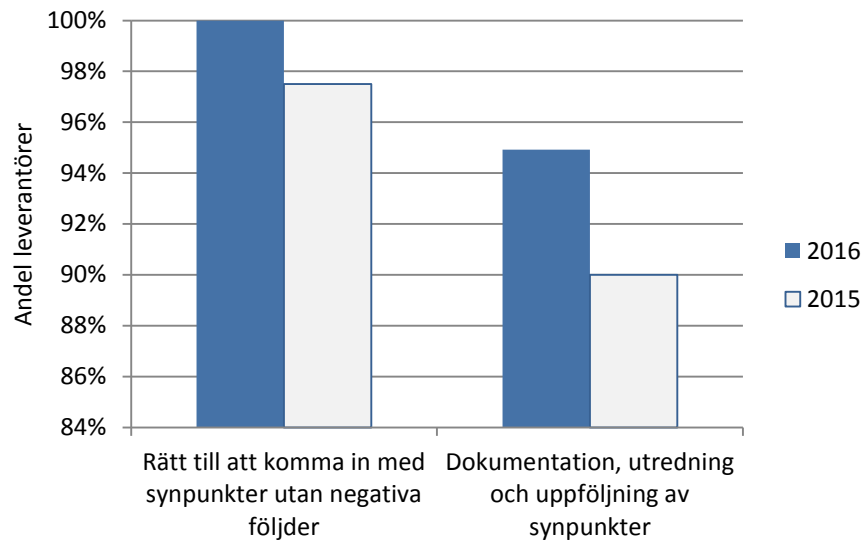

Figur 10 Efterlevnad av affärsetiska riktlinjer

Utifrån Värmeks funktion som inköpscentral och upphandlande ombud är frågan om affärsetik, som tidigare nämnt, särskilt viktig. Eftersom det systematiska arbetet mot korruption både i Sverige och internationellt utvecklats relativt nyligen måste emellertid viss förståelse visas för om alla förebyggande åtgärder inte är på plats än. Enligt Figur 10 uppvisar 80 % av Värmeks ramavtalsleverantörer en tillfredställande nivå för arbete med affärsetik år 2016. År 2015 var samma siffra 48 % vilket pekar på en positiv trend. Vidare är det intressant att uppmärksamma att medelnivån för tjänste- och produktleverantörer skiljer sig åt: 4,3 respektive 4. Således finns en större risk för avvikelser hos produktleverantörer. Detta kan bero på de mer komplexa leverantörsleden med produktion i utvecklingsländer och lägre transparens. Värmek uppmanar samtliga ramavtalsleverantörer att genomföra riskanalys samt uppföra ett system för nolltolerans mot korruption genom hela leverantörskedjan.

4.1.7 Förslag och synpunkter

Värmeks uppförandekod efterfrågar leverantörer som respekterar, stödjer och skyddar de mänskliga rättigheterna, enligt FN:s definition, både på arbetsplatsen och i hela sin affärsverksamhet. I detta ingår att medarbetare, anställda samt intressenter (så som kringboende) har rätt till att komma med förslag och klagomål utan negativa påföljder samt att dessa följs upp. Figur 11 presenterar andelen leverantörer som lever upp till detta.

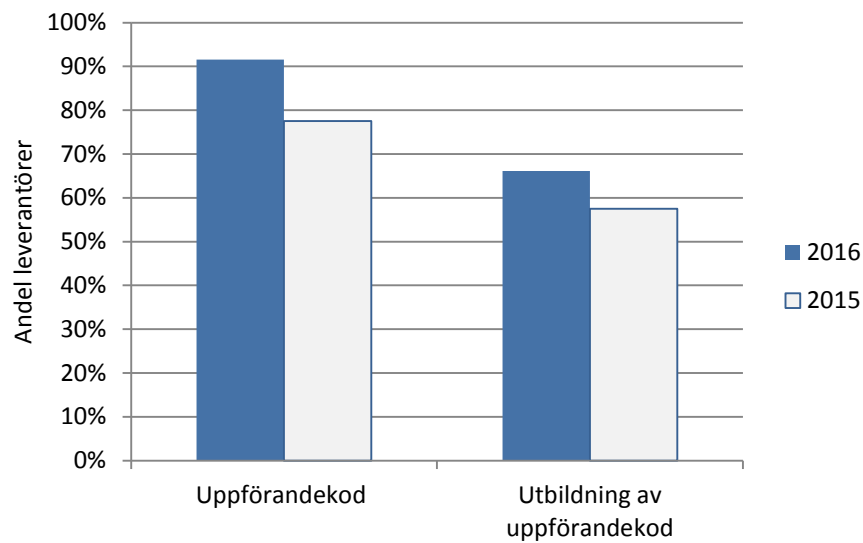

Figur 11 Andel leverantörer där medarbetare och intressenter har rätt till att komma in med synpunkter utan negativa påföljder samt att dessa följs upp.

Ur Figur 11 kan en ökning från år 2015 till 2016 utläsas för båda frågorna. 100% av Värmeks ramavtalsleverantörer ger rätt till anställda och intressenter att komma med förslag och klagomål utan negativa påföljder. De få företag som svarat nekande på frågan om dokumentation och uppföljning är under 10 anställda. Risker inom detta område anses således som liten.

4.1.8 Uppförandekod

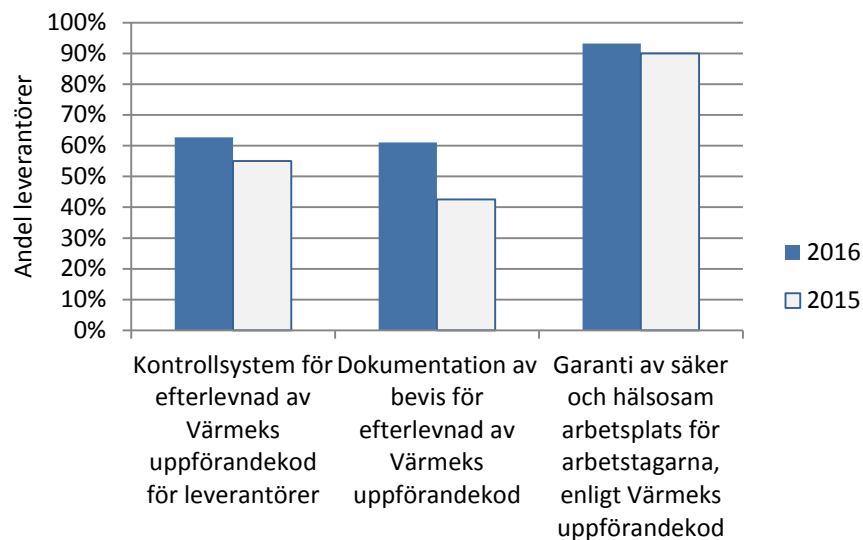
En uppförandekod är ett verktyg för att på ett tydligt sätt kommunicera bland annat hållbarhetskrav till anställda och underleverantörer. Figur 12 presenterar andelen leverantörer som har uppförandekod samt utbildning inom organisationen av sin uppförandekod. En ökning av 14 respektive 9 procentenheter har skett från 2015 till 2016. Detta visar på att det utifrån Värmeks krav finns en vilja hos leverantörerna att utveckla området. Samtliga företag som uppger att de inte har en uppförandekod är antingen under 20 anställda eller är i utvecklingsfasen av en uppförandekod. Risker inom området är därför liten.

Figur 12 Andel leverantörer som har uppförandekod respektive utbildning av sin uppförandekod inom organisationen

4.1.9 Kontrollsystem för Värmeks uppförandekod

Värmek efterfrågar ramavtalsleverantörer som har lämpliga kontrollsystem för att säkerställa efterlevnaden av Värmeks uppförandekod. Kontrollsystemet bör också tillämpas på leverantörens underleverantörer som direkt eller indirekt är involverade i tillhandahållandet av varor och tjänster till Värmek eller Värmeks medlemmar. Figur 13 presenterar antalet leverantörer som innehar kontrollsystem och dokumentation beträffande att Värmeks uppförandekod följs. Figur 13 presenterar även hur många leverantörer som garanterar en säker och hälsosam arbetsplats för arbetstagarna enligt Värmeks uppförandekod.

Figur 13 Andel leverantörer som kontrollerar och dokumenterar om Värmeks uppförandekod efterlevs samt garanterar en arbetsplats enligt Värmeks uppförandekod för år 2015 och år 2016

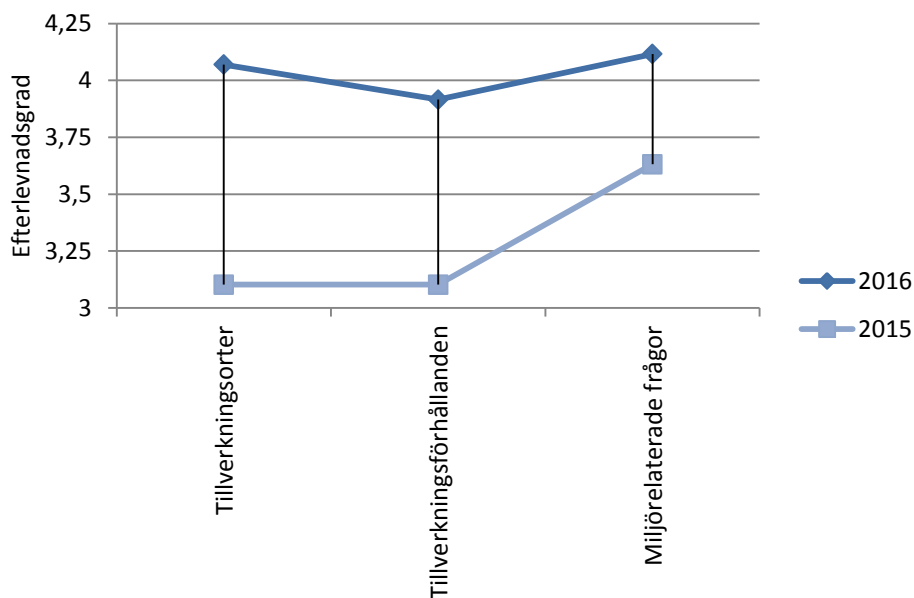
Figur 13 visar att andelen leverantörer som innehar kontroll- och dokumentationssystem är förhållandevis lågt, ca 60 %. Gällande garanti av säker och hälsosam arbetsplats i enlighet med Värmeks uppförandekod är resultatet högre. Det finns således ett glapp som bör poängteras:

Leverantörer garanterar att de följer Värmeks uppförandekod men har inget sätt för att kontrollera eller följa upp detta. Detta påvisar potentiella brister i systemet för att kunna identifiera och vidare hantera avvikelser mot kraven och åta åtgärder för dessa. Resultatet för alla kategorier pekar på en trend i positiv riktning. Således kan en strävan mot att möta Värmeks krav identifieras.

4.2 Produkter och tjänster

Den produkt- och tjänsterelaterade delen av resultatet baseras på tre frågor. Medelvärdet av efterlevnadsgraden för Värmeks ramavtalsleverantörer inom området är 4,0. Medelvärdet av efterlevnadsgraden för respektive fråga presenteras i Figur 3. Figur 3 presenterar även förflyttningen av medelvärdet från år 2015 till 2016. I samtliga frågor har en positiv förflyttning skett från 2015 till 2016. I kommande avsnitt presenteras resultatet för var produkt- och tjänsterelaterad fråga mer djupgående och viktiga resultat lyfts fram och diskuteras.

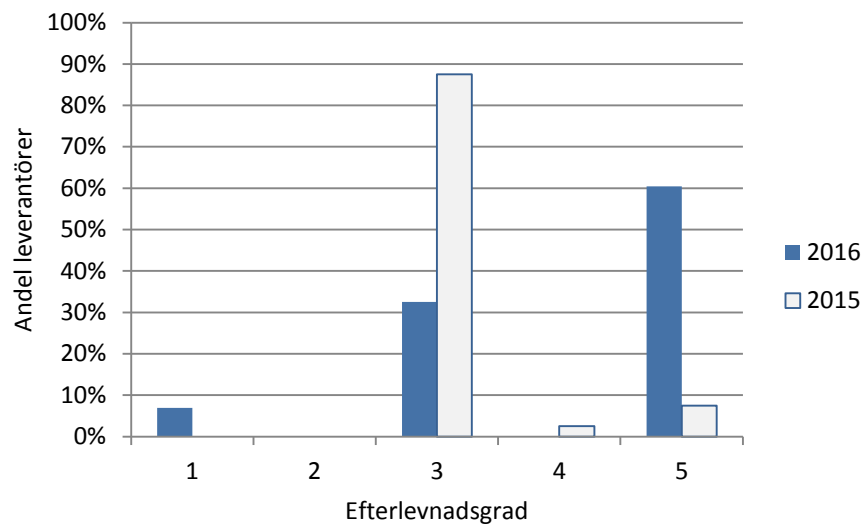

Figur 14 15 Medelvärdet av efterlevnadsgraden för produkt- och tjänsterelaterade frågor, år 2015 och 2016

4.2.1 Tillverkningsorter

Riskerna för att det i produktionsledet sker brott mot internationellt erkända konventioner och nationell lagstiftning ser olika ut i olika länder och regioner. Därför är det av stor vikt att ramavtalsleverantörerna kan redogöra för var de produkter som levereras enligt avtalet tillverkas. Leverantörernas förmåga att redogöra för detta presenteras i Figur 16. Frågeställningen riktar sig inte till tjänsteföretag.

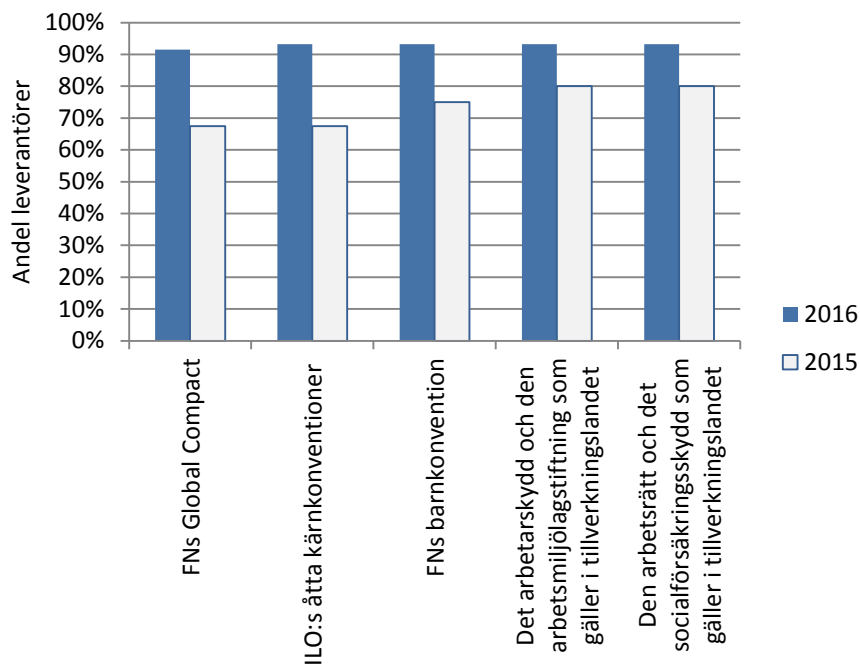
Resultatet visar på en markant förflyttning i positiv riktning. 60 % av alla produktleverantörer har kunskap om var produkterna tillverkas och kan redogöra för detta på ett tillfredställande sätt. 33 % uppger att de har kunskap om var samtliga produkter tillverkas men kan inte redogöra för dessa tillverkningsorter. Utifrån årets resultat tillsammans med det senaste årets utveckling förväntar sig Värmek en fortsatt positiv utveckling. Värmek uppmanar samtliga leverantörer till att öka sin medvetenhet om tillverkningsorter i leverantörsledet.

Figur 16 Leverantörernas förmåga att ange produktionsorter för samtliga produkter som levereras enligt Värmeks avtal

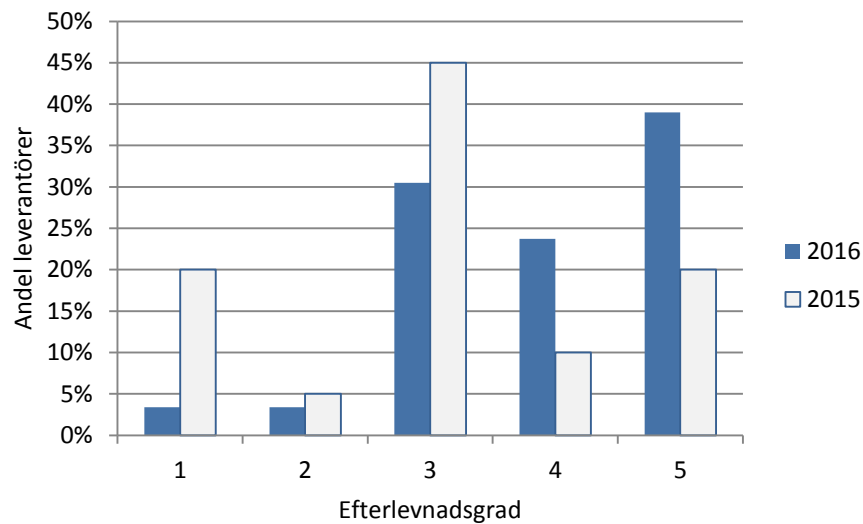
4.2.2 Tillverkningsförhållanden

Värmeks uppförandekod efterfrågar leverantörer som respekterar grundläggande sociala krav i sin verksamhet. Förhållanden i verksamheten ska vara förenliga med FN:s Global Compact, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning samt den arbetsrätt och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet. Andel leverantörer med en verksamhet som är förenlig med var och en av dessa sociala krav presenteras i Figur 17. Från denna kan utläsas att ca 92 % av Värmeks ramavtalsleverantörer har underleverantörer som uppfyller respektive socialt krav.

Figur 17 Andel leverantörer med förhållanden i verksamheten är förenlig med FN:s Global Compact, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning samt den arbetsrätt och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet år 2015 och 2016

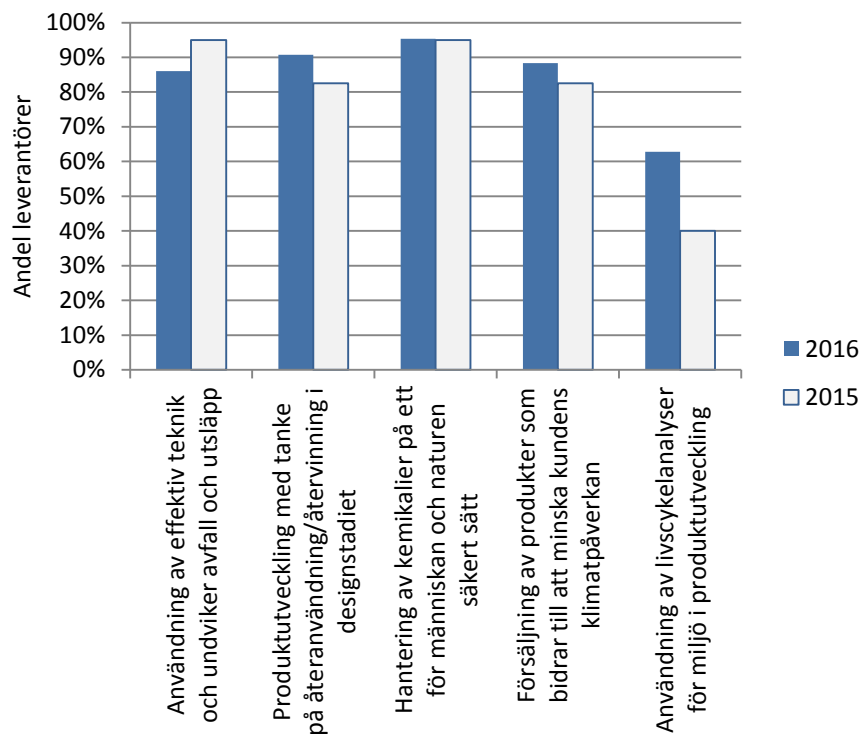
Den sammanfattade bilden av leverantörernas arbete mot problem relaterade till tillverkningsförhållanden presenteras i Figur 18. En positiv trend från föregående år kan uttydas. Dock kan en stor del av leverantörerna, 37 %, inte redogöra för sitt arbete på ett för Värmek tillfredställande sätt. Värmek förväntar sig att dessa ramavtalsleverantörer utökar sin medvetenhet inom frågan. Det kräver en kartläggning, riskanalys och identifiering av problemen i fråga följt av ett åtgärdsprogram för att hantera och minimera riskerna.

Figur 18 Leverantörernas efterlevnadsgrad med avseende på arbete mot problem med anknytning till tillverkningsförhållande

4.2.3 Miljörelaterade frågor

Värmeks ramavtalsleverantörer bör sträva efter att undvika eller minska allt avfall och utsläpp till följd av affärsverksamheten samt använda effektiv teknik som syftar till att minska miljöbelastningen. Figur 19 presenterar andelen leverantörer som har ett aktivt arbete med de miljörelaterade frågorna som efterfrågas, år 2015 och 2016. Frågorna riktar sig enbart till produktleverantörer.

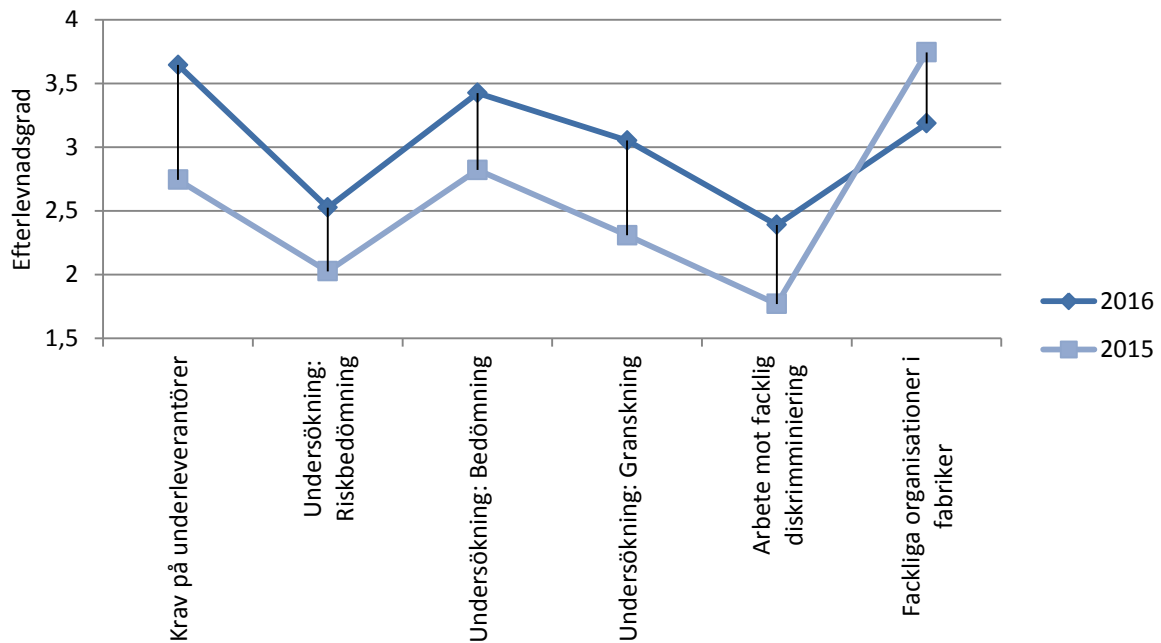

Figur 19 Andel leverantörer som har ett aktivt arbete med de miljörelaterade frågorna som efterfrågas för 2015 och 2016

Figur 19 visar ett högt resultat för 2016 för de fyra första frågorna: drygt 85 % av leverantörerna arbetar aktivt med de efterfrågade miljöaspekterna. Dock finns inte samma engagemang i frågan om användning av livscykelanalyser: endast 63 % uppger att detta ingår i företagets arbete. En positiv trend för alla aspekterna förutom hantering av kemikalier råder. Värmek förväntar sig att de miljörelaterade frågorna får större uppmärksamhet hos de leverantörer som idag har ett icke tillfredställande arbete.

4.3 Underleverantörer

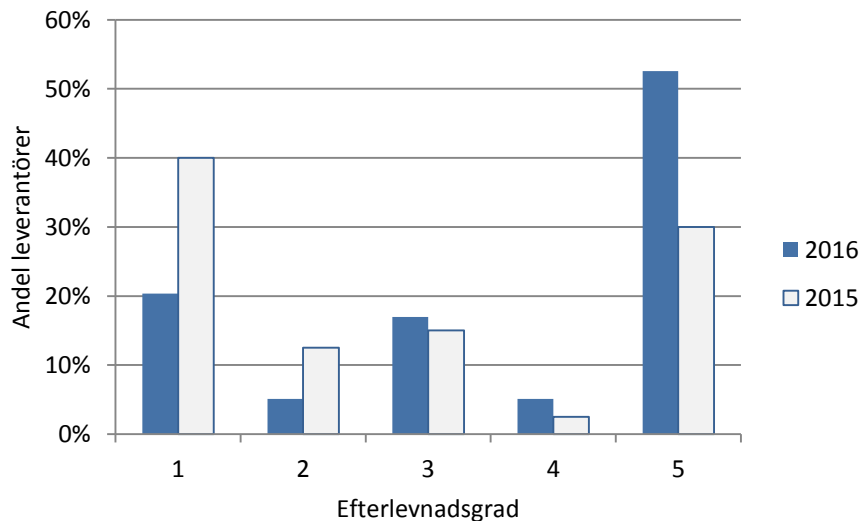
Den del av resultatet som avser underleverantörer baseras på åtta frågor. Medelvärdet av efterlevnaden för Värmeks ramavtalsleverantörer inom området är 3,1. Medelvärdet av efterlevnadsgraden för respektive fråga presenteras i Figur 20. Figur 20 presenterar även förflyttningen av medelvärdet från år 2015 till 2016. 5 av 6 frågor når en högre nivå år 2016 än 2015 med ca 0,5 poäng. Detta gäller inte frågan om fackliga organisationer i fabriker. I kommande avsnitt presenteras resultatet för fråga mer ingående och viktiga resultat lyfts fram och diskuteras.

Figur 20 Medelvärdet av efterlevnadsgraden för frågor angående underleverantörer, år 2015 och 2016

4.3.1 Krav på underleverantörer

Värmek efterfrågar leverantörer som ställer etiska, miljömässiga och sociala krav på underleverantörer i uppförandekod eller dylikt som harmonierar med Värmeks uppförandekod för leverantörer. Figur 21 presenterar efterlevnadsgraden av Värmeks förväntningar på hur krav ställs i leverantörsleden.

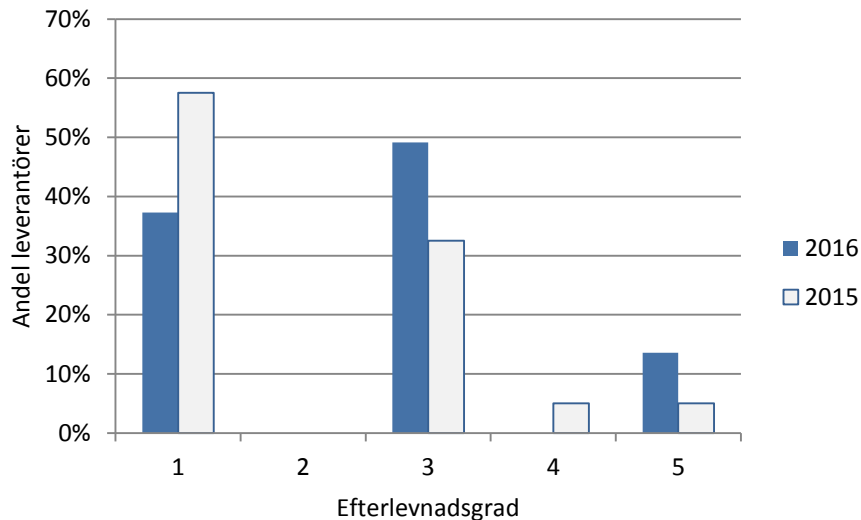

Figur 21 Andel leverantörer per efterlevnadsgrad med avseende på krav på underleverantörer

Figur 21 visar på en markant ökning från den lägsta nivån (1) till högre nivåer. 53 % av ramavtalsleverantörerna lever upp till nivå 5 2016. Utifrån Värmeks mål om att medlemmarna ska erbjudas ramavtalsleverantörer som tar ansvar för sina produkter avseende hållbarhet krävs en betydande förbättring då 42 % av ramavtalsleverantörerna inte når upp till tillfredsställande nivåer.

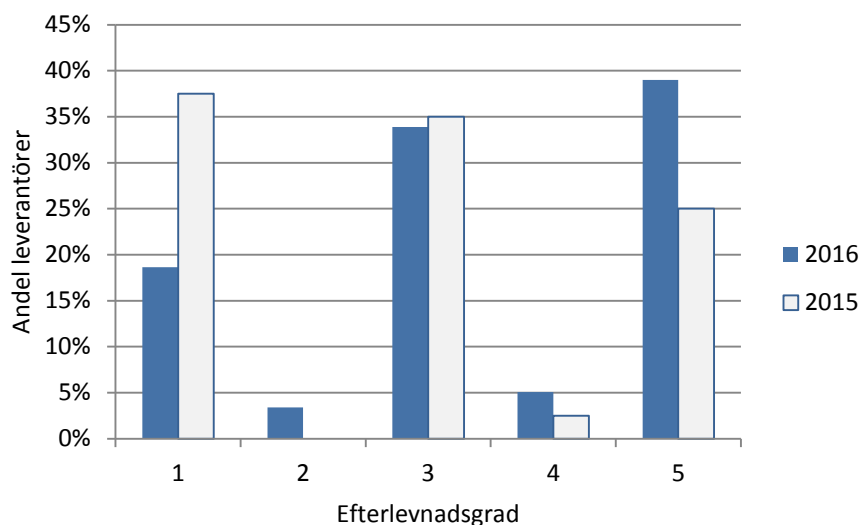
4.3.2 Undersökning av underleverantörer

Det finns tre delar som ingår i det som Värmeks uppförandekod efterfrågar vid undersökning av underleverantörer: riskbedömning, bedömning och granskning. En riskanalys är ett nödvändigt steg för att ringa in problematiska områden, prioritera och ge underlag för effektiva åtgärder. Figur 22 presenterar hur väl ramavtalsleverantörerna följer Värmeks krav på riskanalys år 2015 och 2016. Resultatet är att endast 14 % når en tillfredsställande nivå gällande riskbedömning. En positiv trend finns dock i frågan.

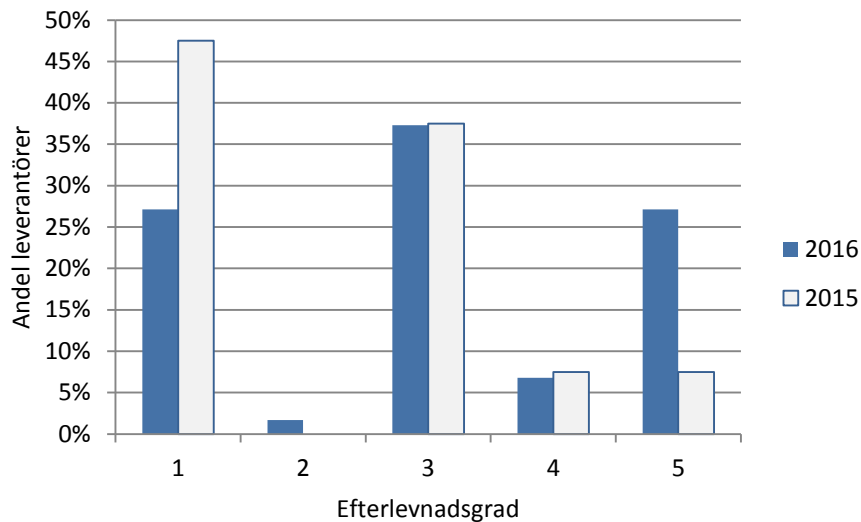
Figur 22 Hur väl Värmeks krav på riskanalys följs för 2015 och 2016

Ramavtalsleverantören bör göra en leverantörsbedömning för att kommunicera och trygga uppsatta krav. I Figur 23 presenteras andel och hur väl ramavtalsleverantörerna lever upp till Värmeks förväntningar enligt detta. 44 % av ramavtalsleverantörerna når tillfredsställande nivåer i frågan om granskning av underleverantörer. En positiv utveckling kan ses från föregående år.

Figur 23 Hur väl Värmeks krav på leverantörsbedömning följs för 2015 och 2016

Ramavtalsleverantören bör regelbundet genomföra granskning av underleverantörerna. Figur 24 presenterar hur väl ramavtalsleverantörerna följer Värmeks krav på leverantörsgranskning år 2015 och 2016. En förflyttning på ca 20 % har skett från nivå 1 till 5 sedan 2015. Det krävs stor förbättring inom området då endast 34 % av ramavtalsleverantörerna når tillfredsställande nivåer.

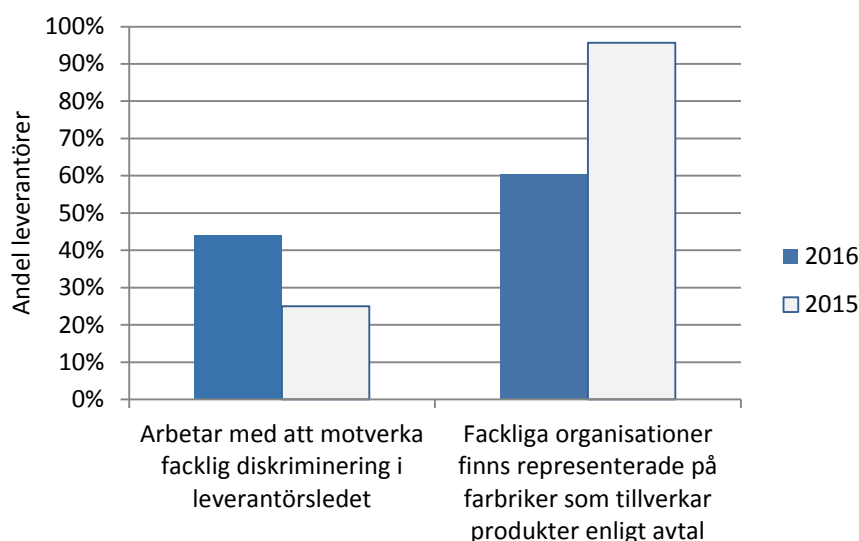
Figur 2425 Hur väl Värmeks krav på leverantörsgranskning följs för 2015 och 2016

Det krävs fortsatt förbättring inom området undersökning av leverantörer. Detta gäller främst riskanalys, uppföljning och kontinuitet i arbetet. Flera leverantörer uppger att de gör bedömning av underleverantörer vid tecknande av avtal men saknar uppföljning och djupare granskning. Med utgångspunkt i Värmeks vision om att påverka försörjningssektorn mot ett mer hållbart arbets sätt krävs att ramavtalsleverantörerna sprider hållbarhetskraven neråt i leverantörsleden. På så sätt kan en större effekt nås. Trots att nivåerna är låga inom samtliga områden för kontroll av underleverantörer kan en strävan och vilja hos underleverantörerna för att implementera metoder och arbets sätt identifieras. Det är därför av stor vikt att fortsatta krav ställs från Värmeks sida för att området ska utvecklas vidare. Utifrån detta samt områdets tyngd betraktas kontroll av underleverantörer som ett prioriterat aktionsområde.

Vidare uppger samtliga ramavtalsleverantörer att granskning av underleverantörer utförs av leverantören själv, ingen leverantör använder sig av extern granskning av leverantörer. Värmek anser att detta är positivt då ramavtalsleverantörerna på så sätt har närmre kontakt och mer kontroll över sina underleverantörer.

4.3.3 Fackliga frågor

Värmeks leverantörer ska erkänna och respektera anställdas rätt att fritt organisera sig och att förhandla kollektivt. Detta gäller även underleverantörer. Figur 26 presenterar i vilken utsträckning ramavtalsleverantörer arbetar med fackliga frågor för år 2015 och 2016. Frågan om representation av fackliga organisationer i fabriker riktar sig enbart till produktleverantörer.

Figur 26 Andel leverantörer som arbetar med att motverka facklig diskriminering i leverantörsledet respektive har fackliga organisationer representerade på fabriker som tillverkar produkter enligt avtal

Figur 26 visar att det finns ett relativt lågt engagemang för fackliga frågor i leverantörsleden. Vidare kan ca 50 % av de som anger att de arbetar med att motverka facklig diskriminering i leverantörsleden år 2016 inte ange hur detta arbetssätt ser ut. Av de leverantörer som beskriver arbetssättet lutar sig ett flertal på den lagstiftning som finns i Sverige, vilket kan tyckas vara befogat. Emellertid krävs förbättring av medvetenheten inom området, speciellt för de leverantörerna med produktion i lågkostnadsländer.

4.4 Övriga frågor

Detta avsnitt tar upp frågor som inte direkt ligger till grund för den bedömning som gjorts av var leverantör. Frågorna avser antingen öppna frågor eller områden där Värmek inte ställer några krav enligt uppförandekod. Ändå har frågorna påverkat bedömningen av var leverantör indirekt. Detta genom att svaren visar på hur omfattande hållbarhetsarbetet är.

4.4.1 Hållbarhetsredovisning

En årlig hållbarhetsredovisning antyder att en leverantör jobbar proaktivt med hållbar utveckling. Värmek ställer inga krav i uppförandekod på att ramavtalsleverantörerna ska hållbarhetsredovisa. År 2015 hade 35 % av Värmeks ramavtalsleverantörer en hållbarhetsredovisning för sin verksamhet. Siffran för 2016 är 53 % vilket är en ökning med nästan 20 procentenheter.

4.4.2 Dialog med underleverantörer

Värmeks ramavtalsleverantörer bör föra en dialog med underleverantörer kring vilka förutsättningar som krävs för att kunna följa aktuell lagstiftning, sociala, etiska och miljömässiga krav. 36 % av Värmeks ramavtalsleverantörer har representanter på plats i tillverkningsland. Samtidigt uppger 44 % av Värmeks ramavtalsleverantörer att de anpassat sin verksamhet på något sätt för att möjliggöra för sina underleverantörer att uppfylla etiska, miljömässiga och sociala krav. Detta är en ökning med ca 10 procentenheter från föregående år. Exempel på de anpassningar som görs hos Värmeks ramavtalsleverantörer är att använda sig av mellanlager eller ha en nära diskussion med underleverantörer om framförhållning i beställningar.

4.4.3 Företagets viktigaste hållbarhetsfrågor

Som del i den självvärdering som gjorts har samtliga leverantörer haft möjlighet att beskriva de frågor som företaget i fråga klassar som sina viktigaste hållbarhetsfrågor. De mest frekvent förekommande hållbarhetsfrågorna presenteras nedan.

- Transporter, reduktion av fossila drivmedel och emissioner
- Energianvändning, miljöpåverkan och CO2-utsläpp
- Avfallshantering, restprodukter och förpackningar
- Kemikalier, utsläpp och substitution
- Hälsa och säkerhet, arbetsmiljö, goda medarbetare och attraktiv arbetsgivare
- Mänskliga rättigheter, arbetsrätt och värdegrund
- Kvalitet, kundnöjdhet och kompetens hos leverantörer
- Olyckor och ledtider
- Ekonomiskt resultat
- Lagefterlevnad och affärsetik

4.4.5 Företagets mest hållbara produkter och tjänster

Ca 50 % av Värmeks ramavtalsleverantörer har produkter/tjänster som de anser vara mer hållbara än andra i deras utbud. För leverantörer med avtal som omfattar enbart tjänster gäller detta tjänster som bidrar till att minska kundens klimatpåverkan, bränsleåtgång, energianvändning, utsläpp, olyckor och haverier. Produktleverantörer anger miljöanpassade alternativ till konventionella lösningar. Detta gäller främst alternativ för smörjmedel så som bioprodukter och smörjmedel med dokumenterat lägre energiåtgång i drift. Genom Värmeks avtal erbjuds även välisolerade fjärrvärmerör och Svanenmärkt spolarvätska.

5. Slutsats

Utifrån resultatet från undersökningen kan en positiv utveckling i enlighet med Värmeks ambition för hållbar utveckling konstateras. Arbetet har kommit en god bit på vägen och leverantörernas medelvärde har ökat från 3,5 till 4,0 vilket är en klar förbättring. Vidare kan en vilja och strävan hos samtliga leverantörer mot ett utökat arbete med hållbarhetsfrågor urskiljas. Värmeks syfte om att påverka och förbättra hållbarhetsarbetet hos leverantörer till försörjningssektorn är således uppnått. Trots detta finns fortsatt förbättringspotential och Värmek kommer fortsätta ställa krav, följa upp och granska samtliga leverantörer för att uppnå ytterligare utveckling inom området.

Utifrån det sammanfattade resultatet kan aktionsområdena nyckeltal, kontrollsystem för säkerställande av Värmeks uppförandekod samt underleverantörer identifieras. Frågor gällande underleverantörer är det minst utvecklade området hos Värmeks ramavtalsleverantörer. Med utgångspunkt i Värmeks strävan om att påverka hållbarhetsarbetet i försörjningssektorn krävs att ramavtalsleverantörerna kommunicerar hållbarhetskraven neråt i leverantörsleden. En förutsättning för att kunna göra detta är väl utvecklade styrdokument tillsammans med starka interna processer, metoder och arbetssätt. Arbetet med underleverantörer kommer utgöra fokus för nästkommande års hållbarhetsarbete mot Värmeks ramavtalsleverantörer.

Värmek vill vidare belysa ramavtalsleverantörernas arbete med affärsetik. I enlighet med resultatet som presenterats i undersökningen kan det konstateras att arbetet mot mutor och korruption hos ramavtalsleverantörerna har en stark positiv utveckling. Detta är en essentiell punkt i Värmeks hållbarhetsarbete och utgör grunden till att göra professionella upphandlingar på uppdrag av de 150 medlemmarna.

Var leverantör ges, utöver de identifierade aktionsområdena, individuell feedback på hur deras verksamhet bör utvecklas för att nå den efterfrågade nivån enligt Värmeks uppförandekod. Genom att åta de förslagna åtgärderna kan Värmek och dess ramavtalsleverantörer bereda väg för en mer hållbart försörjningssektor, i Sverige och världen.

Bilagor

Bilaga 1

Tabell 1 anger medelvärdet för var fråga år 2015 och 2016. Tabell 1 anger även andel leverantörer per efterlevnadsgrad för var fråga.

Tabell 1 Medelvärde samt andel leverantörer per efterlevnadsgrad för var fråga

	2016						2015					
	Medel	Andel per efterlevnadsgrad					Medel	Andel per efterlevnadsgrad				
		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
Certifieringar	3,7	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3	3,7	0,1	0,1	0,1	0,5	0,3
Hållbarhetsansvarig	4,5	0	0,1	0,1	0	0,8	4,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6
FN:s Global Compact	4,6	0,1	0	0	0	0,9	4,2	0,2	0	0	0	0,8
Nyckeltal	2,5	0,4	0,1	0,3	0,1	0,1	2	0,5	0,2	0,3	0,1	0
Tillstånd & licenser: Identifiering av miljölagstiftning	5	0	0	0	0	1	5	0	0	0	0	1
Tillstånd & licenser: Kontrollsystem	4,7	0,1	0	0	0	0,9	4,3	0,2	0	0	0	0,8
Tillstånd & licenser: Efterlevnad	3,9	0,1	0	0,3	0,1	0,5	2,8	0,2	0	0,7	0,1	0
Affärsetik	4	0	0	0,2	0,5	0,3	3,3	0,2	0	0,4	0,4	0,1
Förslag och synpunkter	4,9	0	0	0,1	0	0,9	4,8	0	0	0,1	0	0,9
Uppförandekod	4,5	0	0	0,1	0,3	0,6	4,3	0	0	0,2	0,2	0,6
Kontrollsystem för Värmeks uppförandekod	3,5	0,4	0	0	0	0,6	2,7	0,6	0	0	0	0,4
Garanati av Värmek uppförandekod	4,7	0,1	0	0	0	0,9	4,7	0,1	0	0	0	0,9
Tillverkningsorter	4,1	0,1	0	0,3	0	0,6	3,1	0	0	0,9	0	0,1
Tillverkningsförhållanden	3,9	0	0	0,3	0,2	0,4	3,1	0,2	0,1	0,5	0,1	0,2
Miljörelaterade frågor	4,1	0	0	0,4	0	0,6	3,6	0,1	0	0,5	0	0,4
Krav på underleverantörer	3,6	0,2	0,1	0,2	0,1	0,5	2,7	0,4	0,1	0,2	0	0,3
Undersökning: Riskbedömning	2,5	0,4	0	0,5	0	0,1	2	0,6	0	0,3	0,1	0,1
Undersökning: Bedömning	3,4	0,2	0	0,3	0,1	0,4	2,8	0,4	0	0,4	0	0,3
Undersökning: Granskning	3,1	0,3	0	0,4	0,1	0,3	2,3	0,5	0	0,4	0,1	0,1
Arbete mot facklig diskriminering	2,4	0,5	0	0,2	0	0,2	1,8	0,8	0	0,1	0	0,1
Fackliga organisationer i fabriker	3,2	0,3	0	0,3	0	0,4	3,7	0,1	0	0,5	0	0,5
Totalbedömning	4						3,5					

Bilaga 2

I Tabell 2 presenteras samtliga delfrågor som Värmeks självutvärderingsenkät av uppförandekod är baserad på. Tabell 2 anger också andel leverantörer år 2016 och 2015 som instämmer/svarat jakande i respektive fråga.

Tabell 2 Samtliga delfrågor och andel jakande leverantörer 2015 och 2016

	2016	2015
Avtalet omfattar enbart tjänster	0,27	
Är företagets verksamhet certifierat enligt någon standard för ledningssystem?		
ISO 9001 (kvalitet)	0,71	0,69
ISO 14001 (miljö)	0,69	0,72
OH SAS 18001 (arbetsmiljö)	0,31	0,26
ISO 26000 egendeclaration (socialt ansvar)	0,05	0,05
SA 8000 (socialt och etiskt ansvar)	0,00	0,00
Övrig certifiering	0,37	0,28
Har ni ett ledningssystem som inte är certifierbart, alternativt att ni ännu inte erhållit certifikat?		
Har ni någon på ledningsnivå som är ansvarig för:		
Miljömässig hållbarhet	0,98	0,92
Affärsetik	0,97	0,90
Social hållbarhet	0,95	0,85
Följer ni FN Global Compact:s 10 principer och/eller är ni anslutna till Global Compact?	0,90	0,79
Har ni en årlig hållbarhetsredovisning eller liknande som inkluderar ert arbete med affärsetik, social hänsyn och miljö?	0,53	0,36
Har ert företag identifierat nyckeltal för er verksamhet som har koppling till affärsetik, social hänsyn och miljö?	0,59	0,51
Har ni identifierat den miljölagstiftning som berör er verksamhet?	0,98	1,00
Har ni kontrollsystem för att säkerställa att företaget följer aktuel lagstiftning?	0,92	0,82
Tillstånd och licenser		
Har ert företag samt era underleverantörer alla nödvändiga tillstånd och licenser enligt miljölagstiftningen?	0,83	0,85
Efterlevs verksamhets- och rapporteringskrav enligt dessa tillstånd och licenser?	0,83	0,85
Arbetar ert företag för att motverka		
kartellbildning?	0,97	0,85
korruption?	0,97	0,85
mutor?	0,97	0,87
penningatvätt?	0,95	0,82
olaglig konkurrensbegränsning?	0,97	0,82
Förslag och synpunkter		
Har medarbetare, anställda samt intressenter (såsom kringboende) rätt och möjlighet att påverka genom att lämna in förslag och klagomål utan att frukta för straff eller negativa påföljder?	1,00	1,00
Dokumenteras, utreds och följer ni upp alla klagomål?	0,95	0,92
Har ni en intern uppförandekod eller motsvarande policys?	0,92	0,77
Genomför ni utbildningar för att öka organisationens förståelse av er uppförandekod?	0,66	0,56
Efterlevnad av Värmeks uppförandekod för leverantörer		

Har ert företag något kontrollsystem för att säkerställa efterlevnad av Värmeks uppförandekod för leverantörer?	0,63	0,56
Sparar ert företag lämpliga uppgifter som visar att kraven i Värmeks uppförandekod för leverantörer efterlevs?	0,61	0,44
Garanterar ert företag arbetstagarna en säker och hälsosam arbetsplats i enlighet med Värmeks uppförandekod för leverantörer?	0,93	0,92
Har ert företag kunskaper om var de produkter som levereras enligt avtalet tillverkas?	0,93	0,97
Är de produkter/tjänster som levereras av ert företag till Värmek och Värmeks medlemmar via VÄRMEKs avtal framställda under förhållanden som är förenliga med		
FNs Global Compact	0,92	0,69
ILO:s åtta kärnkonventioner	0,93	0,69
FNs barnkonvention	0,93	0,77
Det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet	0,93	0,82
Den arbetsrätt och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet	0,93	0,82
Miljörelaterade frågor		
Användning av effektiv teknik och undviker avfall och utsläpp	1,40	0,95
Produktutveckling med tanke på återanvändning/återvinning i designstadiet	0,91	0,82
Hantering av kemikalier på ett för människan och naturen säkert sätt	0,95	0,95
Försäljning av produkter som bidrar till att minska kundens klimatpåverkan	0,88	0,85
Användning av livscykelanalyser för miljö i produktutveckling	0,63	0,41
Saluför ni kemikalier?	0,39	
Krav på underleverantörer		
Ställer ni etiska, miljömässiga och sociala krav på era leverantörer (i uppförandekod eller dylikt) som harmonierar med Värmeks uppförandekod för leverantörer?	0,78	0,62
Är dessa etiska, miljömässiga och sociala krav en del av era kontrakt med era underleverantörer?	0,71	0,46
Granskning av leverantörer		
Har ert företag bedömt riskerna för var i er leverantörskedja det kan förekomma problem med att fullt ut möta köparens etiska, miljömässiga och sociala krav enligt Värmeks uppförandekod för leverantörer?	0,64	0,41
Har ni rutiner för bedömning av nya och existerande leverantörer med avseende på era etiska, miljömässiga och sociala krav?	0,76	0,64
Har ni genomfört granskningar av era leverantörer avseende etiskt, miljömässigt och socialt ansvar?	0,64	0,56
Hur utförs granskningen av era leverantörer? (används extern granskning)	0,00	0,00
Har ni representanter på plats i tillverkningsland där era underleverantörer finns?	0,36	0,00
Har ni anpassat er verksamhet för att möjliggöra för leverantörer att uppfylla de etiska, miljömässiga och sociala kraven?	0,44	0,38
Arbetar med att motverka facklig diskriminering i leverantörsledet	0,44	0,26
Fackliga organisationer finns representerade på fabriker som tillverkar produkter enligt avtal	0,60	0,76
Totalbedömning (5 max)	3,96	3,45